

Иванчук К.В., асп.

Горловский институт иностранных языков

СОЦИАЛЬНЫЕ МЕДИА КАК СМИ

В статье рассматривается конвергенция Интернет-СМИ с социальными сетями. Формируется новая медиасистема, в которой взаимодействуют профессиональная и социальная журналистика, а новые интерактивные каналы распространения новостей – социальные сети – позволяют преодолеть односторонний характер коммуникации традиционных медиа, делают возможным двусторонний диалог. Популяризация социальных сетей, модификация медиaprостранства привели к расширению исследований социальных медиа, основанных на технологиях веб-2.0.

Ключевые слова: социальные медиа, Интернет-СМИ, социальные сети, медиаконвергенция, трансмедийный рассказ, публичное пространство.

Ivanchuk K., postgraduate student

Horlovka Institute for Foreign Languages, Horlovka

SOCIAL MEDIA AS MASS MEDIA

In the article we study the convergence of Internet media with social networks. The new media system is formed, where professional and social journalism interact with each other, and new interactive channels of news – social networks – can overcome the unilateral communicative nature of traditional media, making possible the bilateral dialogue. Popularization of social networks, modification of media space led to further researches of social media, that are built on the technological foundations of Web 2.0.

Key words: social media, Internet media, social networks, media convergence, transmedia storytelling, public space.

УДК 81'255:11:161.2

Льченко Ю.Ю., студ.,

Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

ОПОВІДАННЯ ЧАКА ПАЛАНІКА У ПЕРЕКЛАДАЦЬКІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ІЛЛЕ СТРОНГОВСЬКОГО

На основі оповідань "У сховку" та "Кишки" Чака Паланіка та їхніх українських перекладів, виконаних Іллею Стронговським, у статті

розглядається питання про індивідуальний стиль письменника та його об'єктивне відтворення перекладачем.

Ключові слова: *індивідуальний стиль, переклад художнього твору, адекватність перекладу, перекладацька інтерпретація.*

Переклад художнього твору вимагає від перекладача неабиякої майстерності, адже потрібно зуміти донести до читача специфічну манеру оповіді автора та його інтенції, авторський світогляд, без власної коректури, яка може завадити діалогу "автор-читач".

Актуальність статті полягає в тому, що обране для дослідження питання залишатиметься відкритим доти, доки існуватиме художня література. Питання стосунків автор – перекладач є багатограним; кожен окремий автор та текст вимагає індивідуального перекладацького підходу. Особливо ж специфічною є ситуація, коли перекладач сам є літератором.

Мета розвідки полягає у виявленні особливостей перекладацьких рішень, використаних під час створення українських версій оповідань "Кишки" та "У сховку" Чака Паланіка.

Об'єктом є ідіостиль Чака Паланіка та його відтворення у перекладі.

Предметом дослідження виступають способи передачі авторського стилю на основі оповідань "У сховку", "Кишки" Чака Паланіка.

Лінгвісти розглядають художній текст як твір, який є "реалізацією концепції автора, картиною світу, що створена його творчою уявою і втілена у тканині художнього тексту за допомогою спеціально відібраних засобів у відповідності до задуму" [Поцепня 1997, 267].

На думку В. Виноградова, образ автора є акумулятивним чинником неповторності стилю художнього твору, який впливає на характер оцінювання зображуваних явищ через вибір мовного матеріалу [Виноградов 1961, 613].

Системність індивідуального стилю ґрунтується на зв'язку мови й мислення, на формуванні мовної картини світу, у якій поєднано загальне й індивідуальне, загальне й одиничне. Пізнання індивідуальної манери письма передбачає виявлення не лише формальних відмінностей одного стилю від іншого, а й проникнення у стиль художніх творів, встановлення змістової сутності форми як важливого компонента індивідуального стилю. Ідіостиль письменника перебуває у складних взаємозв'язках з літературною мовою, її

фольклорними, усно-розмовними та писемно-літературними традиціями [Ткаченко 1998, 15-37].

Перекладач у цьому випадку – маг, зодягнений у плащ-невидимку: його присутність повинна залишатись прозорою, проте результат, як і будь-яка праця чародійника, має вражати.

Науковці переконані, що перекладач перебуває у центрі динамічного процесу комунікації як медіатор між творцем оригіналу тексту та його адресатами [Власова 2010, 104]. Тому метою перекладацької діяльності є створення емоційно-психологічного впливу на цільову аудиторію тексту перекладу, породження тексту, який би відповідав інтересам реципієнта і зберігав основний смисловий задум тексту оригіналу. Установка спрямовує мотиви у конкретну ситуацію взаємодії перекладача та реципієнта, яка зумовлена національно-культурними особливостями останнього.

У фокусі розвідки – відтворення індивідуального стилю автора на прикладі перекладів оповідань американського сатиричного письменника Чака Паланіка Іллею Стронговським, який і сам є літератором. Цікавість викликало те, як порозуміються два письменники, чи може переклад, зроблений людиною, що сама пише, відповідати таким критеріям як "еквівалентність" та "адекватність", і найголовніше – чи стиль самого Стронговського не відіб'ється на перекладі.

Стиль Чака Паланіка критики характеризують як мінімалістичний, через використання доволі обмеженого словникового запасу та рубані фрази з чіткими значеннями. За словами самого автора, під час написання творів він використовує набагато більше дієслів, аніж прикметників [uk.wikipedia.org/wiki].

Щодо стилю перекладача у його власних творах, то тут він не багатослівний: "Стиль – ? Навіщо давати якісь рамки?" [ukrart.lviv.ua/konkurs11.php].

Герої оповідань Чака Паланіка є молодими людьми, тому послуговуються сучасною американською англійською, вживаючи сленг та жаргон. Проте Ілля Стронговський за основу взяв правопис української мови 1928 року, яким користується українська діаспора і довкола якого сьогодні точиться багато суперечок, а саме:

1) заміна літери "Г" на "Г" у таких випадках: bells ding [Guts 2005, 2] – бамкіт гонгу [Кишки 2006, 2]; rubbery [Guts 2005, 2] – гумовій [Кишки 2006, 2]; pill [Guts 2005, 5] – пігулка [Кишки 2006,

4]; legal [Foot work 2005, 2] – легально [У сховку 2007, 3]; vegan [Foot work 2005, 3] – вегетаріанці [У сховку 2007, 4]; agency [Foot work 2005, 4] – агенція [У сховку 2005, 5]

2) вживання літери "и" на початку слів:

Another friend of mine [Guts 2005, 2] – В іншого мого знайомого [Кишки 2006, 1]; They've totally re-invented [Guts 2005, 2] – Вони вигадали геть інший [Кишки 2006, 2]

3) вживання закінчення –и у родовому відмінку іменників жіночого роду 3 відміни:

You don't see how you'll ever retire [Foot work 2005, 2] – Старости не забезпечиш [У сховку 2007, 2]; The opposite of a kid hanging himself to death [Guts 2005, 4] – Повна протилежність до хлопа, що придушив себе до смерти [Кишки 2006, 5].

Вживання форми "смерти" в досліджуваних нами перекладах повністю замінила традиційну сьогодні форму "смерті" та зустрічається дуже часто.

4) правопис чужомовних слів:

business card [Foot work 2005, 3] – візитівка [У сховку 2007, 3]; diamonds [Foot work 2005, 2] – діаманти [У сховку, 2]; meridians [Foot work 2005, 1] – меридіанів [У сховку 2007, 2]; the doorman [Foot work 2005, 2] – швайцар [У сховку 2007, 2]; Indian-printed [Foot work 2005, 2] – з індійським малюнком [У сховку 2007, 2]; diarrhea [Foot work 2005, 3] – діарею [У сховку 2007, 3]; penthouse [Foot work 2005, 3] – пентгавз [У сховку 2007, 4];

5) вживання застарілих форм слів:

more of it seems to pull out of the pool drain [Guts 2005, 3]. – мні видається, що зміг трохи витягти її зі зливного отвору [Кишки 2006, 3].

Чак Паланік часто використовує слово розмовного стилю "folks" [<http://www.thefreedictionary.com>], лише у невеличкому оповіданні "Кишки" воно зустрічається дванадцять разів, проте перекладач його нейтралізує: This friend of mine, he waits months under a black cloud, waiting for his folks to confront him [Guts 2005, 1] – Цей мій товариш місяцями живе як під чорною хмарою, чекаючи розборки з батьками [Кишки 2006, 1]; God forbid my folks see [Guts 2005, 2] – Боронь Боже батьки побачать [Кишки 2006, 3].

Лише двічі у вищезгаданому оповіданні перекладач використовує молодіжний жаргон для передачі розмовного "folks":

"Either that or my folks will find me wrapped in a bloody towel, collapsed halfway from the pool to the kitchen telephone, the ragged,

torn scrap of my guts still hanging out the leg of my yellow-striped swim trunks" [Guts 2005, 2]. – "А може, старі знайдуть мене загорненим у скривавленого рушника, без тям, на півшляху до кухонного телефону з розшматованим кишковим дрантям, що так і стирчатиме із моїх смугасто-жовтих плавок" [Кишки 2006, 3]

"Even after they changed the pool water, after they sold the house and we moved to another state, after my sister's abortion, even then my folks never mentioned it again" [Guts 2005, 5]. – "Навіть після заміни води в басейні, після продажу будинку і нашого переїзду в інший штат, після сестриноного аборту, навіть тоді старі ніколи більше про це не згадували" [Кишки 2006, 4] – цей приклад цікавий ще і тим, що, як ми вже згадували, Стронговський використовує літеру "и" на початку слова, що не є характерним для сучасного правопису, та використовує нетрадиційну форму утворення словосполучення на кшталт англломовного замість більш звичного для української мови варіанту "аборту сестри" – у такий спосіб перекладач намагається дотримуватися синтаксичної структури, заданої автором.

Для розмовного "guy" [www.thefreedictionary.com] зустрічаємо як нейтральний відповідник, так і навпаки: "This is when a guy..." [Guts 2005, 1] – "Це коли хлопця..." [Кишки 2006, 1], "In the end my Dad just told the pool guy it was a dog" [Guts 2005, 4] – "Врешті, батько сказав чуваку, котрий його чистив, що то був пес" [Кишки 2006, 4].

"Even when the pool guy cracked open the filter casing and fished out a rubbery tube, a watery hank of intestine with a big orange vitamin pill still inside, even then, my Dad just said, "That dog was fucking nuts"" [Guts 2005, 4] – "Навіть коли чистильник розібрав злив і витягнув звідтам гумоподібний шланг, водянистий моток тельбухів із яскраво-помаранчевою пігулкою, батько все одно сказав що то був клятий хворий на всю голову пес" [Кишки 2006, 4].

"Arab guys" [Guts 2005, 2], що вжито автором декілька разів, нейтралізовано та передано – "араби" [Кишки 2006, 1-2].

Досить часто перекладач подає текст, додаючи українського відтінку, робить його "своїм" для цільової аудиторії:

"Hell... even if you're *Russian*, some day you just might want those teeth" [Guts 2005, 4] – "Чорт, навіть якщо ти *москаль*, колись тобі захочеться мати там зуби" [Кишки 2006, 4]. Можливо, у цьому контексті така заміна і не зовсім виправдана, адже "москаль" несе в собі негативну конотацію – перекладач інтерпретує, додаючи власне бачення.

"Then, this kid, his mom yells it's supertime. She says to come down, right now" [Guts 2005, 1] – Затим матінка кличе цього хлопаку вечеряти. Мовляв, негайно спускайся [Кишки 2006, 1].

Однак зустрічаються і приклади, де немаркована лексика в оригіналі передана діалектною лексикою або ж просто розмовною, наприклад, перекладач часто використовує не надто популярне сьогодні словосполучення "на штиб", що за академічним тлумачним словником української мови належить до розмовного стилю [www.sum.in.ua/]:

"It's the kind of horse-pill vitamin my Dad makes me take, to help put on weight" [Guts 2005, 4] – "На штиб тих пігулок, що дає татко, аби я набрав м'язової маси" [Кишки 2006, 3].

Для відтворення "I've got enough air" [Guts 2005, 3] знаходимо діалектизм "Маю вдоста повітря" [Кишки 2006, 3]. Перекладач неологізмом передає фрази "It would hang there" [Guts 2005, 2] – "хлюпталася" [Кишки 2006, 3], "has sunk" [Guts 2005, 2] – "втопла" [Кишки 2005, 2]. Щоб передати американізм "pants" пропонує відповідник-діалектизм: "They put some *pants* on their kid" [Guts 2005, 1] – "вдягають на труп якісь *штани*" [Кишки 2006, 1]. Ще кілька прикладів, коли американізми відображаються розмовною лексикою такі: "You say something lame" [Guts 2005, 1] – "Ти бубониш щось невиразне" [Кишки 2006, 1]. "He was just a little stoned" [Guts 2005, 2] – "Він трохи вихилив" [Кишки 2006, 2]. "He can't even feel" [Guts 2005, 2] – "Він не може навіть намацати" [Кишки 2006, 2].

Також у перекладі зустрічаються фонетичні діалектизми на тих відрізках тексту, де в оригіналі лексика була немаркована, наприклад: "What got me in trouble" [Guts 2005, 2] – "Мої проблеми" [Кишки 2006, 2].

Незважаючи на очевидні прагнення перекладача "українізувати" оповідання, трансформації у метричну систему вимірювання він не застосує: "Both my friends, the wax kid and the carrot kid, they grew up, got big, but I've never weighed a pound more than I did that day when I was thirteen" [Guts 2005, 5]. – "Мої добрі знайомі, хлоп з морквою і хлоп з воском виросли й набрали ваги, я ж ніколи не важив ані на фунт більше, ніж тоді, в тринадцять років" [Кишки 2006, 4].

Проаналізувавши згадані оповідання та їхні переклади, необхідно зазначити, що у своїх текстах Паланік використовує літературну англійську мову, подекуди вживаючи слова

розмовного стилю. Загалом в обидвох оповіданнях 74 рази вжито сленгові слова та слова розмовного стилю – 47,3% передано просторіччям, 40, 5% – сленгом, 5% – нейтралізовано, 3% – лайка, 1,3% – узагальнено. Також у перекладах присутня застаріла лексика та вжито неологізми. Для одного і того ж англомовного слова знаходимо низку відповідників – від нейтрального до сленгу (для слова *guu* в оповіданні "Кишки" є чотири відповідники). Сам Ілля Стронговський коментує це так [strongowski.livejournal.com/]: "в мене завжди була віра, що синонімія в українській мові потрібна для того, щоби передавати точніший відтінок потрібного значення іншого слова і намагався триматися цього. Всюди в оригіналі *guu*, але то ж різні персонажі, різні конотації, різне ставлення – а в нас півдесятка слів, які пасують краще, хоча, якщо триматися одного, то для мене це "хлоп"". Використання застарілого правопису перекладач аргументує таким чином [<http://strongowski.livejournal.com/>]: "Я пишу і говорю скрипниківкою, тому для мене це не старий правопис, це мій правопис. Це, до речі, природніше, ніж те, що пропонує нам узаконений. Якби автора перекладали латиною, йому би теж довелось змиритися з тим, що він звучатиме інакше, ніж в оригіналі. Я просто стільки пишу і читаю скрипниківкою, що питання правопису для мене не стоїть і від тексту не відволікає". Синтаксичну структуру речень перекладач намагається не порушувати, наскільки це можливо з огляду на розбіжності між двома мовами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Виноградов В.В.* Проблема авторства и теория стилей.– М.:Гос. изд. художественной литературы,1961.– 613 с.
2. *Власова Т. І.* Прийоми та засоби перекладу художньої літератури / Т. І. Власова. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2010. – 104 с.
3. *Поцєння Д.М.* Образ мира в слове писателя. – СПб. : Изд-во С.-Петербургского ун-та, 1997. – 267 с.
4. *Ткаченко А.О.* Індивідуальний стиль: феноменологія, типологія, динаміка, стиль: Дис. ...1998. – С.15-37.
5. <http://chuckpalahniuk.net/features/shorts/guts>
6. <http://strongowski.livejournal.com/>
7. <http://palahniuk-ua.livejournal.com/1192.html>.
8. <http://strongowski.livejournal.com/255157.html>.
9. <http://uk.wikipedia.org/wiki>

10. <http://ukrart.lviv.ua/konkurs11.php>

Стаття надійшла до редакції 25.04.2013

Ильченко Ю.Ю., студ.,
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко
**РАССКАЗЫ ЧАКА ПАЛАНИКА В ПЕРЕВОДЧЕСКОЙ
ИНТЕРПРЕТАЦИИ ИЛЬИ СТРОНГОВСКОГО**

В статье на основе рассказов "Под прикрытием" и "Кишки" Чака Паланика в переводе Ильи Стронговского рассматривается вопрос об индивидуальном стиле писателя и его объективном воспроизведении переводчиком.

Ключевые слова: *индивидуальный стиль, перевод художественного произведения, адекватность перевода, переводческая интерпретация.*

Ishenko Y.Y., stud.,
Institute of Philology,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
**SHORT STORIES BY CHUCK PALAHNIUK IN ELIASH
STRONGOWSKI'S INTERPRETATION**

This article studies the issue of a writer's individual style and the adequacy of its reproduction by a translator. Chuck Palahniuk's short stories "Foot work" and "Guts" and their Ukrainian translations done by Eliash Strongowski provide the basis for the work.

Key words: *individual style, translation of literature, adequacy of translation, translator's interpretation.*

УДК 82-84=411.21

Ітані О., асп.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

**ОПТИМІЗАЦІЯ КРИТЕРІЇВ КЛАСИФІКАЦІЇ
АРАБСЬКИХ ПРИСЛІВ'ІВ**

Статтю присвячено дослідженню проблем визначення критеріїв класифікації арабських народних формул вторинної номінації, якими є прислів'я, та способу їхньої оптимізації з позицій нових перспективних напрямків пареміології, що дають змогу не лише сформулювати систему розподілення цих мовних об'єктів за типами, класами, групами